

השנת פלפל לבתי צמיחה

1994-1995

חן שיפריס - מינהל המחקר החקלאי, המכון לגידולי שדה

מטרת התכנית

יצירת זני מכלוא מתאימים לניצול מרבי של בית צמיחה בעונת היצוא (זנים לערבה, לניבה רצופה של פרי איכותי במשך חודשי החורף).

רקע כללי

המגבלה העיקרית הינה ירידת הטמפרטורות בחודשים נובמבר ואילך, הגורמת לעיוותי פרי ופגמים פיסולוגיים מסוגים שונים. כמו כן, משפיעה הטמפי הנמוכה על עצירת הגידול עד התחדשותו הפוטנציאלית לקראת אביב (אפריל). התחדשות צמיחה אביבית והמשך חנטה נורמלית תלויה בעמידות הצמח הן למחלות וירוס והן למחלת הקימחונית המאיימות באופן קבוע על הגידול.

תוצאות וסיכום

1. היסדקות הפירות: להבדיל מגידול בשדה הפתוח, הופיעה בחממות ובמגוון שושלות תופעות הסתדקות הפרי והשתעמות הסדקים בדרגות שונות וכן "פיצוץ" בפרי באזור הפיטס (סגירה בלתי מושלמת). ניתן לקשור תופעות אלו במשק מים בלתי מאוזן הגורם לטורגור גבוה שקורע את ריקמת האפידרמיס בפרי (אלוני וחובריו). נעשתה סלקציה מוצלחת לשושלות המראות סובלנות (עמידות יחסית) לסידוק בפרי.
2. אופי הצימוח: רב המכלואים שיצרנו הם מטיפוס צמח גבוה, בלתי מסיים (אינדטרמיננטי) בתנאי חממה. אופי זה נובע מפרקים ארוכים אולם קשור כנראה גם לתכונה שלילית של נשירת פרחים בקומות ראשונות (להבדיל מזני חממות הולנדיים החונטים החל מקומה ראשונה בחממה וכלל הזנים בתנאי שדה פתוח). בנוסף, יש להדגיש כי ההצלחה היחסית בתנאי חממות, עד 50% והטמפרטורות הגבוהות בראשית העונה בערבה, הנם גורמים עיקריים לנשירת פרחים ומכאן דחית הניבה וחוסר ניצול הפוטנציאל הוגסטיבי (יבול מוגבל). המשך העבודה מכון לריסון הצימוח והגברת החנטה בקומות ראשונות.
3. גידול בית-רשת (צופר) מול חממה ("יאיר") בבית רשת נבחנו 21 מכלואים אשר חנטו החל מקומה ראשונה וכל היבול נאסף ב- 3 קטיפים. בחממה, עם אותם מכלואים ועשרות נוספים, החלה חנטה בקומה שלישית ויבול איכותי נאסף במשך 5 קטיפים כאשר האחרון התבצע בראשית אפריל.

- בשני האתרים היבול לצמח נע בסביבת זה- 2 ק"ג עם פירות כבדים יחסית 200-150 ג' האחד.
- למרות היבול הזה, עלתה איכות הפרי מהחממה על זו מבית הרשת באופן בולט: בצורה, נקיון ואחידות.
4. כתמים פיסילוגיים בפרי: נעשתה סלקציה חריפה נגד הכתמים ורק שושלות עמידות משתתפות בצרופי המכלוא.
5. עמידות לוירוסים: לרוב השושלות הוחדרה עמידות נגד הוירוס PVY ולחלקן נגד הוירוס TMV. לוירוס אחרון זה חשיבות מרובה לנוכח הכניסה לגידול תממות.
6. זנים חדשים שנוצרו במהלך המחקר: כתוצאה ממחקר זה נוצרו מספר זנים חדשים אשר מנסים עתה (1195) המצטיינים בכל התכונות החשובות של "מאור" ובנוסף להן עמידות לוירוס PVY,
- עמידות לכתמים פיסילוגיים, סובלנות לסדקים בפרי ויבול גבוה. מכלואים אלו ואחרים מפיתוח וולקני נמצאים עתה בריבוי מסיבי ע"י חברת "הזרע" ונבחנים באתרים נוספים.
7. הארכת העונה: המטרה להעלות היבול דרך הארכת העונה טרם הושגה שכן לא נמצא חומר גנטי עמיד לעוותי חנטה הנובעים מטמפרטורות נמוכות בחודשי החורף, דצמבר, ינואר.
- בתנאי גידול אלו, ובטיפוסי פרי ה- "בל", לא נראה כי נוכל להכפיל את היבול מאיכות יצוא אשר נע כיום סביב 2-2.5 ק"ג לצמח ובכל תנאי הגידול בערבה. עליה מסיבית של היבול תוך ניצול מירבי של החממה תעשה ע"י בקרת תנאי החממה, חמום בחודשי החורף וסלוק עודפי חום הן בראשית העונה, ספטמבר-אוקטובר והן עם בא האביב ואילך.